

Eesti Ornitoloogiaühing

Projekt „Natura 2000 võrgustiku linnualade linnustiku inventuurid ja linnualade seire“

Meenikunno linnuala (EE0080204) metsa- ja rohumaade haudelinnustiku inventeerimine ning linnuala haudelinnustiku arvukushinnangud

ARUANNE

Rahastaja: SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Aruande koostasid: Mirjam ja Ain Nurmla

Kanepi 2013

Sisukord

Aruande juurde kuuluvate failide nimekiri.....	2
Sissejuhatus	3
Lähteülesanne	3
Välitööde metoodika ja toimumisaeg	4
Tulemused	7
Lisa 1. Meenikunno linnuala haudelinnustiku loendusandmed ja arvukushinnangud.	Tõrge!

Järjehoidjat pole määratletud.

Aruande juurde kuuluvate failide nimekiri

1. Meenikunno linnuala haudelinnustiku arvukushinnangute koondtabel (Excel)
2. Meenikunno linnuala rähnide peibutuspunktid (MapInfo, edaspidi MI)
3. Meenikunno linnuala rähnide inventuuri tulemused (MI)
4. Meenikunno linnuala kakkude peibutuspunktid (MI)
5. Meenikunno linnuala kakkude inventuuri tulemused (MI)
6. Meenikunno linnuala öösorri transekt (MI)
7. Meenikunno linnuala öösorri inventuuri tulemused (MI)
8. Meenikunno linnuala tedre inventuuri tulemused (MI)
9. Meenikunno linnuala KK-oluliste liikide leiukohad (MI)
10. Meenikunno linnuala kaitsealuste liikide elupaigad (MI)
11. Meenikunno FICPAR transektloenduste piirid 2012 (MI)
12. Meenikunno linnuala FICPAR transektloenduse tulemused (MI)
13. Meenikunno linnuala rukkiräägu inventuuri tulemus (MI)
14. Meenikunno linnuala rukkirääk inventeeritud alad (MI)
15. transekt meenikunno

Sissejuhatus

Meenikunno Natura linnuala valitud linnuliikide inventuur toimub projekti „Natura 2000 võrgustiku linnualade linnustiku inventuurid ja linnualade seire“ raames. Selle eesmärgiks oli inventeerida Meenikunno linnualal kaku- ja rähniliigid, rukkirääk, teder, väike-kärbsenäpp ja öösorr. Inventuuri käigus kaardistati ka kõik teised kaitsekorralduslikult olulised linnuliigid.

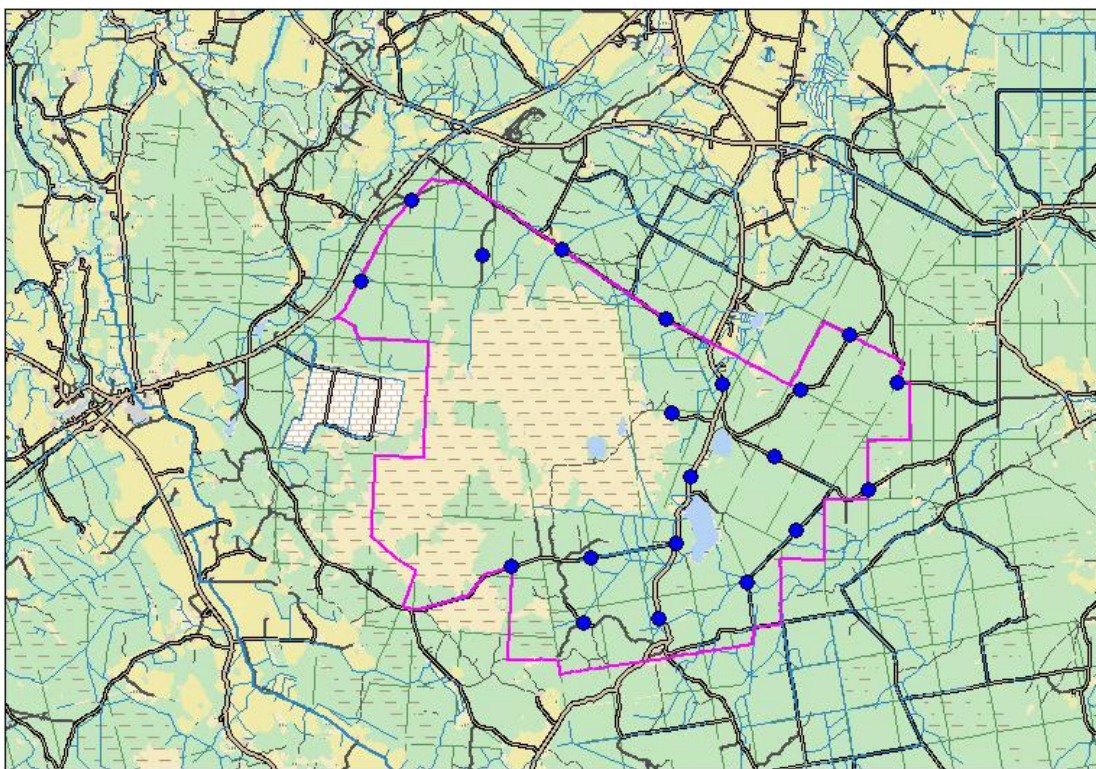
Lähteülesanne

1. Teostada Meenikunno linnualal standardiseeritud metoodika alusel rähnide, kakkude, tedre, öösorri ja väike-kärbsenäpi inventuur. Inventuuri käigus tuleb kirja panna ka kõik teised kohatud kaitsekorralduslikult olulised linnuliigid.
2. Kanda kõikide kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide leiukohad vastava legendiga varustatud välitöökaardile või MapInfo kihile ja EELIS-sse sisestamiseks sobivasse andmevormi.
3. Anda inventeeritud liikide arvukushinnangud Meenikunno linnualal. Lisaks punktis 1 nimetatud inventeeritavatele liikidele hinnata linnuala tundva eksperdina oma teadmiste baasil ka teiste kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide arvukust.

Välitööde metoodika ja toimumisaeg

1. Kakkude kaardistamine peibutusmeetodil

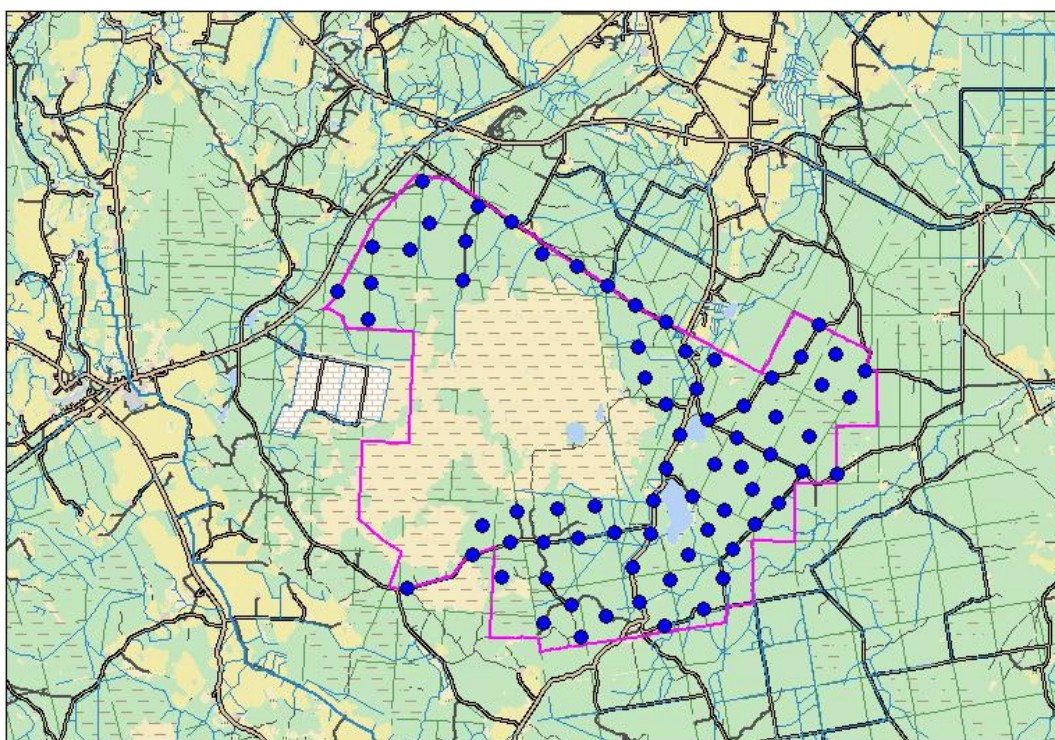
Välitööd toimusid Meenikunno looduskaitseala metsades 29., 30., aprillil ning 3. ja 4. mail 2013. aastal. Kakkude kaardistamine toimus kogu Meenikunno linnuala metsaalal, millele oli paigutatud 56 peibutuspunkti (joonis 1). Punktid paiknesid üksteisest 800–1000 meetri kaugusel. Kõigis punktides toimus peibutamine 2-minutilise händkaku laulu ja lisaks 10 punktis 2-minutilise värbkaku laulu salvestise mahamängimisega, millele järgnes mõlemal juhul 5 minutit kuulamist. Värbkaku peibutati punktides. Händkaku peibutati õhtul pool tundi kuni 3 tundi peale päikeseloojangut ja hommikul 3 tundi kuni pool tundi enne päikesetõusu. Värbkaku peibutati õhtul päikeseloojangust kuni pimedani ja hommikul koitma hakkamisest kuni päikesetõusuni. Kõik kakkude kontaktid kanti välitöökaardile. Välitööd tehti tuulevaikse ja sademeteta ilmaga. Välitöökaardile kanti vaadeldud punkt, selle number, vaatlemise kuupäev, peibutamise alguse kellaeg, vaatleja, võimalikult täpselt vaadeldud kaku ESMAMÄRKAMISE asukoht ja tegevus, sidudes iga vaadeldud isendi peibutuspunktiga, kus vaatlus tehti.

Joonis 1. Meenikunno linnuala välispiir (lilla joon) ja kakkude peibutuspunktide paiknemine (sinine punkt).

2. Rähnide kaardistamine peibutusmeetodil

Välitööd toimusid Meenikunno linnuala metsades 30. aprillil ja 4. mail 2013. Rähnide kaardistamine toimus tervel Meenikunno linnuala metsaalal, millele oli paigutatud 73 peibutuspunkti (joonis 2). Punktid asusid üksteisest 300–500 m kaugusel. Peibutamiseks mängitati valgeselg-kirjurähni (2 min) ja hallpea-rähni lauluga (1 min) helikandjat, millele järgnes 5 minutit kuulamist. Peibutamine toimus pool tundi enne päikesetõusu kuni 3–4 tundi peale päikesetõusu, tuulevaikse ja sademeteta ilmaga. Välitöökaardile kanti vaadeldud punkt, selle number, vaatlemise kuupäev, peibutamise alguse kellaeg, vaatleja, võimalikult täpselt vaadeldud rähni ESMAMÄRKAMISE asukoht ja tegevus, sidudes iga vaadeldud isendi peibutuspunktiga, kus vaatlus tehti.

Joonis 2. Meenikunno linnuala piir (lilla joon) ja rähnide peibutuspunktide paiknemine (sinine punkt).

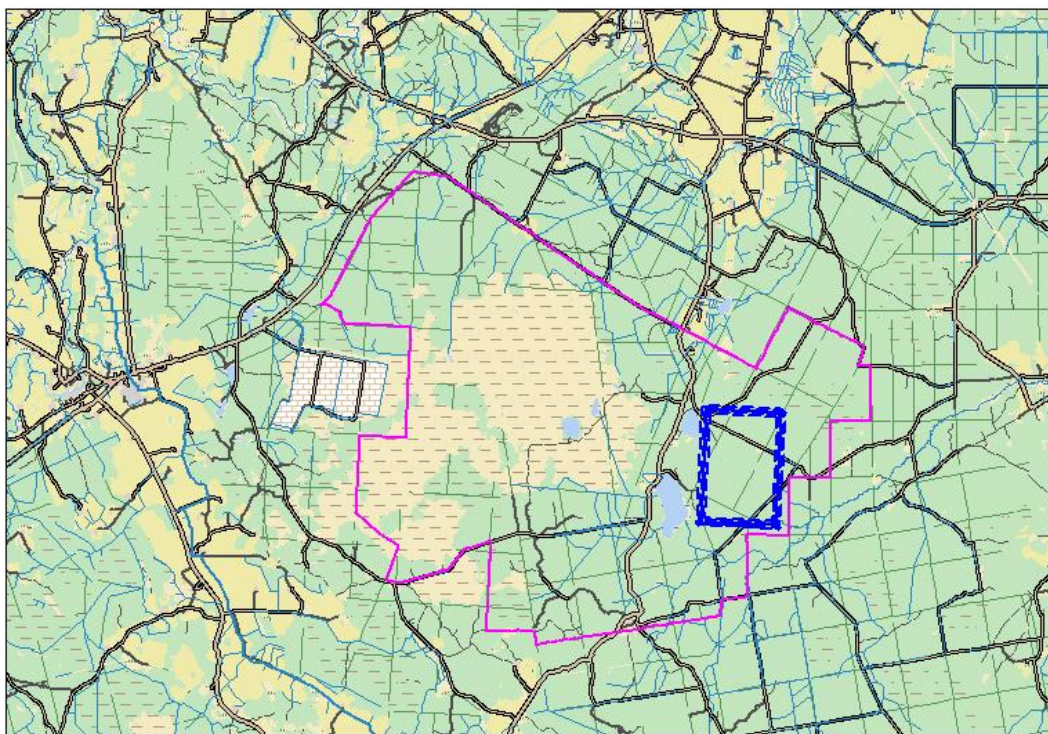
3. Tedremängude kaardistamine

Tedremänge Meenikunno linnualal loendati 9. mail 2012. aastal. Inventeeritavaks alaks oli kogu Meenikunno linnualal paiknev raba. Loendus toimus hommikul pool tundi enne päikesetõusu kuni 3 tundi peale päikese tõusu, tuulevaikse ja sademeteta ilmaga. Välitöökaardile kanti (võimalikult täpselt) vaadeldud tedremängu asukoht, loendatud kukkede ja kanade arv mängus.

4. Väike-kärbsenäpi loendus transektidel

Väike-kärbsenäpi loendus toimus Meenikunno linnualal 15. juunil 2012. aastal, ühel ristkülikukujulisel (külgede pikkustega 1x1,5 km) juhuslikult metsamaale paigutatud transektil (joonis 3). Kaardistamine toimus 0–25 m ja 25–50 m laiusel alal, millega kaeti kokku 0,5 km² pindala. Selle käigus registreeriti ja kanti transektile **kõik** kohatud-kuuldud linnuliigid ja nende tegevus. Lisaks kaardistati väike-kärbsenäppi juhuslikel aladel ka väljaspool transektloendust.

Joonis 3. Meenikunno linnuala välispiir (lilla joon) ja üks väike-kärbsenäpi metsatransektil asukoht (sinine joon).

5. Öösorri loendus

Öösorri loendus toimus Meenikunno linnualal 26. juunil 2012. aastal. Loendus toimus nimetatud alal liigile sobivates biotoopides – sooservas, puisraba piiril, lagesoopoolsel küljel, ümber soo jalgsi ja jalgrattaga liikudes liikudes. Välitööd tehti tuulevaikse ja sademeteta ilmaga, loendati öösel pool tundi pärast päikeseloojangut kuni pool tundi enne päikesetõusu. Välitöökaardile kanti läbitud loendusrada ja vaatluspunktid, samuti võimalikult täpselt kohatud öösorride asukohad.

Kakkude, rähnide, tedre, öösorri ja väike-kärbsenäpi loenduse välitööd teostasid Mirjam Nurmla ja Ain Nurmla.

Tulemused

Kakud. Registreeriti kolm händkaku ja üks värbkaku territoorium. Peibutamisele vastasid üks händkakk, kellele lisandusid kaks händkakku ning üks värbkakk, kes huikasid juba varem, ilma peibutamiseteta. Ühegi karvasjalg-kaku kontakti ei saadud. Meenikunno linnuala händkaku arvukushinnang on 3-4 paari, värbkakul 1-3 paari ning karvasjalg-kakul 0-1 paari.

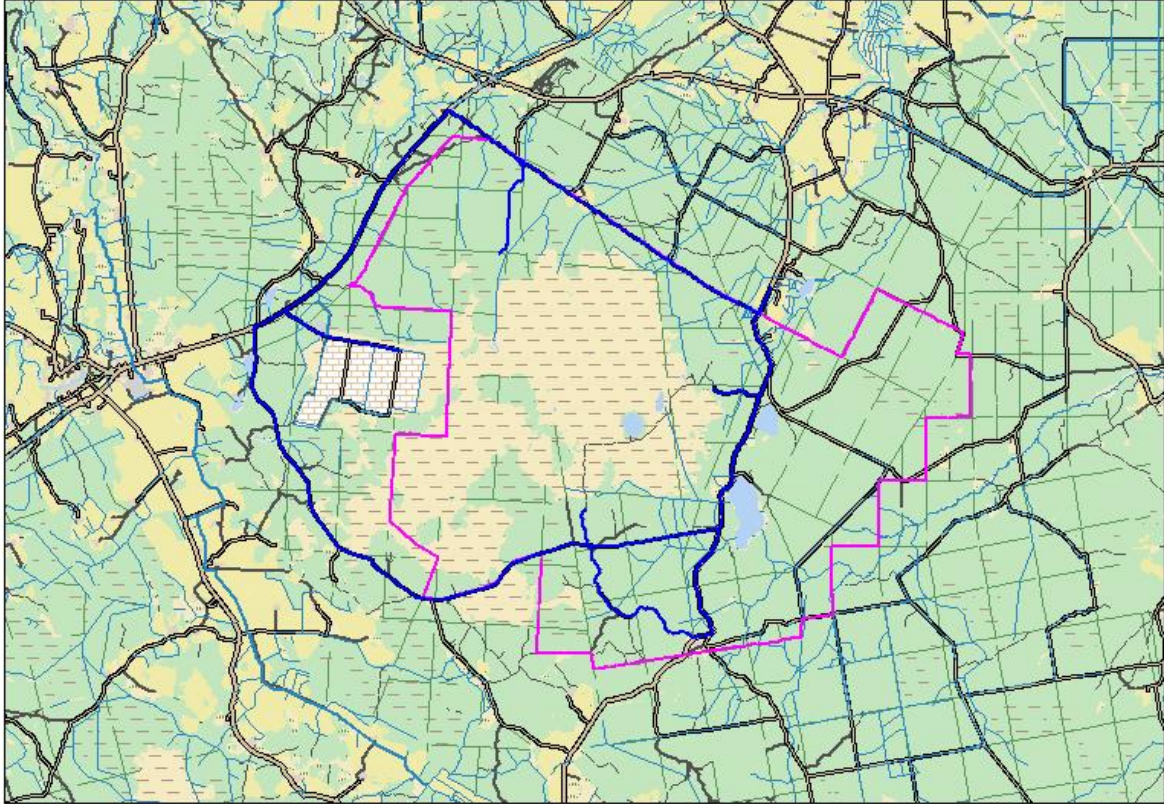
Rähnid. Rähniliike kaardistati 73 peibutuspunktis ja 7 kohas punktide-vahelisel alal. Suur- kirjurähni registreeriti 41 punktis. Neist kolmes punktis kohati paari. Punktide-vahelisel alal kohati suur-kirjurähni ühes kohas (paari). Laanerähni registreeriti 12 punktis, neist kahes punktis kohati paari. Punktide-vahelisel alal laanerähni ei kohatud. Vallgeselg-kirjurähni peibutuspunktides ei kohatud, kuid liik registreeriti ühes punktide-vahelises alas. Musträhni kohati 7 punktis ning viies kohas punktide-vahelisel alal. Hallrähni registreeriti 1 punktis. Mitmes peibutuspunktis vastasid peibutusele eri liiki rähnid ning ka liikumisel punktide vahel oli rähnidele sobivates elupaikades võimalik kohata eri liiki rähne. Kokku kaardistati loendusosalal 40 suur-kirjurähni, 7-10 musträhni, 10 laanerähni, üks hallrähni ja üks valgeselg-kirjurähni pesitsusterritoorium. Arvukushinnangu maksimumi valem: **loendatud paaride arv *1,3**, sest mitmekordsete loenduste alusel on teada, et ühekordsel kaardistusel umbes kolmandikult paaridelt vastust ei saa. Sellest tulenevalt Meenikunni linnuala suur-kirjurähni arvukushinnang on 40-55 paari, laanerähnil 10-12 paari, valgeselg-kirjurähnil 1-2 paari, musträhnil 8-10 paari ja hallrähnil 1-2 paari.

Rukkirääk. Rukkirääku inventeeriti Meenikunno linnualale jäävatel rohumaadel (kokku 4tk, millest 2tk on terviklikult linnualal). Rukkirääkusi linnualal ei registreeritud, küll aga registreeriti kaks hällisevat isendit linnuala välispiirist mõnekümne meetri kaugusel (üks lageraie langil, teine niidul). Eelnevast tulenevalt rukkiräägu arvukushinnanguks on kuni 5 paari.

Väike-kärbsenäpp. Inventeeritud viie-kilomeetrise metsatransekti loendati kokku 5 väike-kärbsenäpi pesitsusterritooriumi. Muude linnualal läbiviidud tööde käigus loendati lisaks transektile veel 7 väike-kärbsenäpi territooriumit. Kuna transekt oli juhuslikult sattunud inventeerijate hinnangul väga heasse piirkonda. Väike-kärbsenäpi arvukushinnang linnualal on 15-25 paari.

Teder

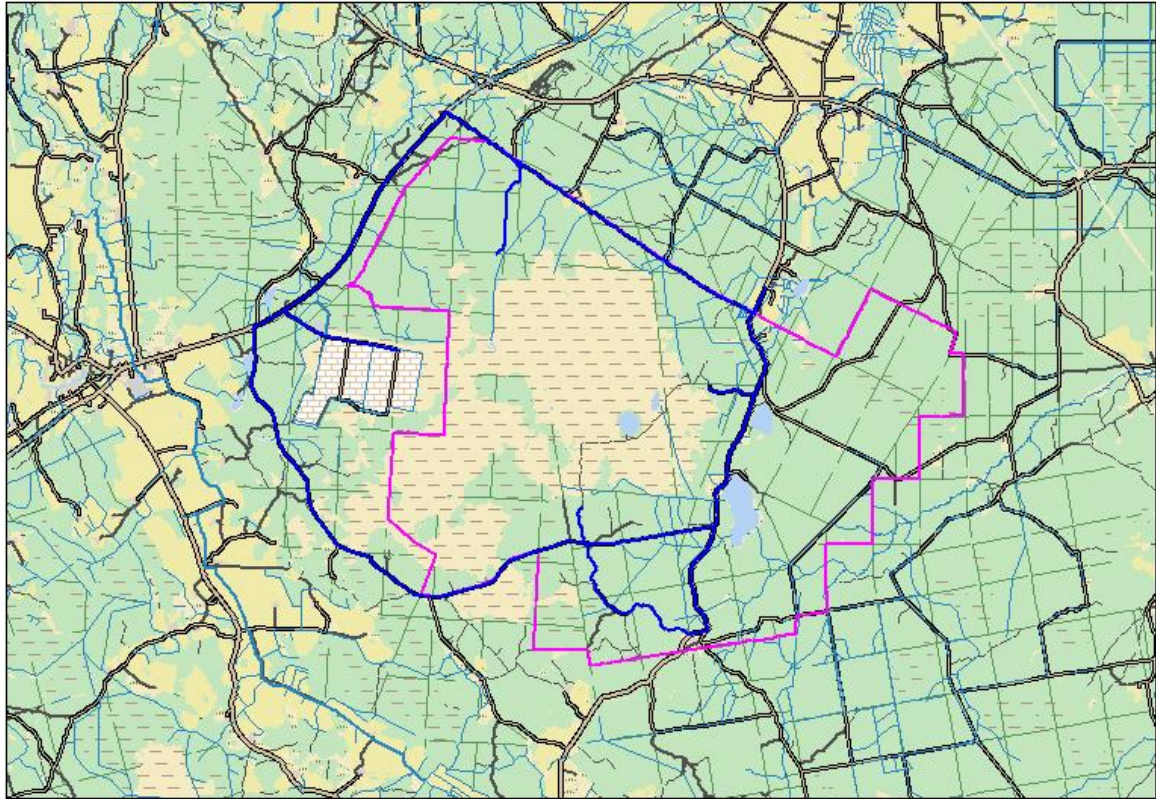
Inventuuri tulemusena registreeriti alal üks mäng, mille suuruseks oli 09. mail 2012 3 kukke + 1 kana. Meenikunno linnuala tedre arvukushinnang on 3-5 kukke.

Joonis 4. Meenikunno linnuala piir (lilla joon), öösorri transekt(sinine joon).

Öösorr. Meenikunno linnualal loendusruudus loendati kokku 5 laulvat või häälitsusi tegevat öösorri. Loendus toimus loendusala sobivatesse biotoopidesse paigutatud transektil. Kuna loendustransektilid katsid linnualalast ca 2/3, ning väljaspoole transekte inventeerijate hinnangul nii head elupaika ei leidu, siis sellest tulenevalt on Meenikunno linnuala öösorri arvukushinnang 6-10 paari.

Joonis 5. Meenikunno linnuala piir (lilla joon), rukkiräägu loendusala (sinine joon).